

<https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series22.2025.37.13>

УДК 323.113(477)(438+44):327.82

Аліна Ясінська,

кандидат політичних наук, провідний науковий співробітник

відділу проблем світового політичного розвитку,

Інститут політичних і етнонаціональних досліджень

ім. І.Ф.Кураса НАН України

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-6056-034X>; e-mail: AlinaYassinska@ukr.net

УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА В ПОЛЬЩІ ТА ФРАНЦІЇ: РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ІМІДЖУ УКРАЇНИ

Представлене дослідження ролі української діаспори в Польщі та Франції у формуванні позитивного міжнародного іміджу України. Здійснено аналіз історичних передумов формування українських громад у цих країнах, виявлено особливості їхнього розвитку та трансформації у відповідь на політичні, соціальні й геополітичні виклики. Особливу увагу приділено порівняльному аналізу умов перебування представників української діаспори в Польщі та Франції, їхньої чисельності, інтеграції у приймаючі суспільства, а також специфіки організаційної структури та пріоритетів діяльності. Доведено, що, незважаючи на відмінності у чисельності, соціальному складі та рівні організаційної консолідації, як польська, так і французька українська діаспора об'єднані спільною метою – збереженням української національної ідентичності, популяризацією культури, мови та мистецтва, а з 2022 р. – активною гуманітарною, правозахисною та інформаційною діяльністю на підтримку України. Зафіксовано значний обсяг реалізованих ініціатив, зокрема культурних заходів, освітніх програм, мітингів солідарності, гуманітарних місій та інформаційних кампаній, спрямованих на протидію російській дезінформації та поширення інформації про війну в Україні. Визначено особливо цінною аналітичну та публікаційну діяльність низки діаспорних організацій, що сприяє формуванню об'єктивного міжнародного дискурсу щодо України. Наголошено на необхідності підвищення рівня координації між українськими громадами за кордоном та державними інституціями України з метою розробки системного іміджевої політики, яка б відповідала сучасним викликам інформаційної війни та геополітичного протистояння. Запропоновано використовувати результати дослідження для подальшого вивчення діаспорної дипломатії, а також для формування ефективних інструментів підтримки українських громад за кордоном у їхній діяльності, спрямованій на просування позитивного образу України у світі.

Ключові слова: українська діаспора, публічна дипломатія, «м'яка сила», імідж держави, повномасштабна війна, громадські організації, суспільно-політична активність.

Вступ. У сучасному глобалізованому світі важливим чинником формування міжнародного іміджу держави є діяльність її громадян за кордоном. У цьому контексті ключову роль відіграє діаспора, яка стає не лише носієм культурної пам'яті та ідентичності, а й важливим інструментом публічної дипломатії та реалізації м'якої сили держави. Через активну участь у культурному, інформаційному та громадському житті країн перебування діаспора сприяє створенню позитивного іміджу своєї батьківщини, налагодженню міжкультурного діалогу та зміцненню міжнародної підтримки.

Українська діаспора, яка історично сформувалася у багатьох країнах світу, відіграє ключову роль у просуванні іміджу України за кордоном, зокрема в умовах зовнішньополітичної нестабільності та збройної агресії з боку Російської Федерації. Особливого значення ця діяльність набуває в країнах, де українські громади демонструють високу мобілізацію та активність – зокрема в Польщі та Франції. Характер функціонування українських організацій у цих країнах різниться залежно від політичного та соціокультурного середовища, історичного контексту та рівня інтеграції українців у місцеве суспільство.

Вивчення діяльності українських організацій у Польщі та Франції є актуальним у контексті визначення ефективних практик у сфері публічної дипломатії, популяризації України, протидії дезінформації та зміцнення позицій української м'якої сили за кордоном.

Одночасно з цим важливо враховувати виклики, що стоять перед українськими громадами: зростання мови ворожнечі, поширення антиукраїнських наративів, політичні зміни в країнах перебування. Саме ці аспекти зумовлюють наукову новизну та практичну значущість дослідження, спрямованого на осмислення потенціалу діаспорної дипломатії у контексті сучасної зовнішньої політики України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню української діаспори в Польщі присвячено низку наукових праць, у яких розглядаються різноманітні аспекти діяльності українських громад на різних етапах історичного розвитку. Зокрема, аналіз становища та суспільно-культурної активності українців у Польщі здійснювала Л. Васильєва [Васильєва, 1992], яка акцентувала увагу на трансформаціях етнічної ідентичності та умовах функціонування української меншини. Важливим внеском у цю тематику є дослідження І. Хруслінської та П. Тими [Chruślińska, 2024], які в книзі «Мереживо. Про українців з Польщі» окреслили складні сторінки українсько-польських взаємин впродовж ХХ століття. Значний науковий інтерес становлять праці Н. Коваль, яка зосереджувалася на історичних аспектах формування українських осередків у Польщі, а також її спільні дослідження з Л. Вайчунас та І. Райхард [Коваль, Вайчунас, Райхард, 2021], де розглядається характер українсько-польських контактів у ширшому суспільному й культурному контексті. У період повномасштабної війни Росії проти України увагу дослідників привернула еволюція українсько-польських відносин у нових геополітичних реаліях, що відобразилося у публікаціях Н. Бойко та Л. Скокової [Бойко, Скокова, N.d].

Вивчення української діаспори у Франції зосереджувалося переважно на історичному аналізі, зокрема в працях В. Косика [Косик, 2004] – відомого фахівця з історії українсько-французьких взаємин. Витоки формування української громади у Франції аналізував В. Савченко [Савченко, 2022], зосереджуючи увагу на соціальній структурі, механізмах адаптації та самоорганізації українських мігрантів. Серед сучасних досліджень слід виокремити аналітичну роботу Українського інституту «Сприйняття українців у Франції» [Гусєв, 2020], в якій висвітлюються актуальні аспекти репрезентації українців у французькому суспільстві через призму геополітичного контексту, міжетнічної взаємодії та культурного впливу.

Інформаційною основою для нашого дослідження стали також цифрові ресурси: офіційні сайти українських громадських організацій у Польщі та Франції, їхні сторінки в соціальних мережах, звіти та публікації, що містять актуальні дані про діяльність діаспори в умовах війни та гуманітарної кризи.

Незважаючи на наявність вагомих наукових доробків, більшість публікацій зосереджуються переважно на окремих аспектах функціонування діаспори, залишаючи поза увагою її сучасний вплив на формування міжнародного іміджу України. Крім того, в існуючому науковому дискурсі відсутні порівняльні дослідження, присвячені аналізу діяльності українських спільнот у Польщі та Франції, що зумовлює актуальність і наукову новизну обраної теми.

Мета статті – проаналізувати роль української діаспори у Польщі та Франції на шляху формування позитивного міжнародного іміджу України в умовах гібридної війни та інформаційних викликів, визначивши ефективність її діяльності, виклики та потенціал для розвитку публічної дипломатії. Для реалізації мети дослідження передбачено виконання таких **завдань**: ідентифікувати ключові організації та ініціативи української діаспори, що спрямовані на популяризацію України в Польщі та Франції; дослідити механізми та канали інформаційного впливу діаспори на міжнародне сприйняття України, зокрема в контексті російської агресії; проаналізувати комунікаційні стратегії та практики діаспорних організацій у контексті формування позитивного іміджу держави; оцінити основні виклики, з якими стикається українська діаспора, та перспективи її участі в іміджевій політиці України.

Методи дослідження. У статті представлено комплексний методологічний підхід, якісні та кількісні методи. Метод *теоретичного аналізу* використовувався для вивчення наукових праць, статей, досліджень про передумови формування та діяльності українських громад у Польщі та Франції. Метод *синтезу* дозволив визначити тенденції впливу діаспори на міжнародне сприйняття України. *Контент-аналіз* був корисним при вивченні українських, польських та французьких медіа щодо висвітлення діяльності української діаспори, а також для дослідження офіційних сайтів і соціальних мереж громадських організацій української діаспори у цих країнах. Дослідження конкретних ініціатив української діаспори (фестивалі, виставки лекції, мовні курси тощо) та їхнього впливу на місцеве населення та уряд забезпечило використання *кейс-стаді*. Зрештою, метод *порівняльного аналізу* дозволив виявити фактори, що впливають на діяльність української діаспори в країнах, а саме, яким чином політичне середовище, рівень інтеграції українців і ставлення місцевого населення визначають активність громад.

Результати та дискусії. Культурна дипломатія та міграційна політика Польщі й Франції суттєво впливають на діяльність української діаспори, визначаючи як її можливості для популяризації України за кордоном, так і виклики, з якими вона стикається. У Польщі культурна дипломатія особливо на початку повномасштабної війни була надзвичайно активною: місцева влада, громадські організації та культурні інституції організували численні події на підтримку України, відкривали простори для українських митців, а також сприяли реалізації мистецьких проєктів. Проте з часом інтерес суспільства до української тематики зменшився, а політичний дискурс почав використовувати тему українських біженців у контексті внутрішніх виборчих кампаній. Це призвело до часткового скорочення підтримки з боку держави, особливо в контексті соціального забезпечення, що відтак обмежило можливості діаспори розвивати культурні ініціативи.

У Франції культурна дипломатія щодо України реалізується через інформаційні кампанії, зокрема через державну платформу «Pour l'Ukraine», яка допомагає координувати волонтерську діяльність та культурні акції. Водночас українська діаспора у Франції діє в умовах складнішої міграційної політики. Хоча українцям надано тимчасовий захист, з осені 2024 р. почалося поступове скорочення державної допомоги, включаючи вимогу залишити субсидоване житло. Це додаткове навантаження на діаспорні організації, які змушені більше зосереджуватись на соціальній підтримці, ніж на культурній дипломатії.

Українська міграція до Польщі має тривалу історію. Однак особливої інтенсивності цей процес набув після 2014 р., коли відбулося значне зростання кількості мігрантів. Основними чинниками цього явища стали економічні труднощі, політична нестабільність в Україні, а також сприятливі зміни у міграційному законодавстві Європейського Союзу, зокрема лібералізація візового режиму у 2017 р. Такі умови сприяли масовому переселенню українців до Польщі, що зумовило активний розвиток української діаспори, її соціальної, культурної та громадської діяльності, у тому числі в контексті публічної дипломатії.

Серед мігрантів були люди з різною мотивацією, цілями переїзду, соціальним статусом і ступенем орієнтації на інтеграцію в польське суспільство [Trzeczczynska & Demel, 2024]. Вони приїздили з різних регіонів України, спілкувалися українською або російською мовами, але здебільшого, подібно до української автохтонної громади в Польщі, прагнули зберегти свою культуру в новій країні. Як наслідок у кожному великому польському місті з'явилися українські організації, що займалися інтеграцією мігрантів у польське суспільство, проведенням культурних заходів, вирішенням соціальних питань мігрантів і створенням простору для співпраці. Виразною рисою цих організацій було активне просування й збереження української культури.

Однією з найбільших організацій українців у Польщі є *Związek Ukraińców w Polsce* («Об'єднання Українців у Польщі»). Її діяльність розпочалася у 1956 р., коли українцям було дозволено займатися легальною культурною та освітньою діяльністю. Спочатку ця

робота велася в межах Українського Суспільно-Культурного Товариства (УСКТ) [*O nas. Związek Ukraińców w Polsce*]. Та лише після падіння комуністичного режиму в 1989 р., коли в суспільстві розпочалися дискусії про наслідки асиміляції, національну ідентичність та майбутнє українців у Польщі, організація зазнала суттєвих змін. Уже у 1990 р. УСКТ було перейменовано на Об'єднання Українців у Польщі (ОУП). Організація отримала галузеві та регіональні підрозділи, які займалися організацією заходів, присвячених річницям депортацій та історичним подіям місцевих українців, проведенням фестивалів і фольклорних свят. Важливими напрямками її діяльності стало також видання тижневика «Our Word», двомісячника «Над Бугом і Нарвою» та греко-католицького тижневика «Благовіст» [Trzeszczyńska & Demel, 2024]. Крім того, організація сприяла вивченню української мови, розвитку оркестрів, хорів і культурного життя української громади в Польщі.

ОУП відіграє ключову роль у розв'язанні важливих для української громади питань, зокрема у сфері збереження та популяризації української культурної спадщини, освіти, медіа, історичної пам'яті, а також у зміцненні українсько-польського діалогу. У контексті формування іміджу України діяльність ОУП спрямована на поширення української культури та підтримку національної ідентичності української меншини, що сприяє зміцненню культурних зв'язків та інтеграції української спільноти в польське суспільство.

При організації діє низка творчих колективів, репертуар яких охоплює як традиційні, так і сучасні твори українською мовою та регіональними діалектами, а також танці різних регіонів України та прикордонних територій. Серед подій, що відтворюють давні обряди, особливе місце займає організація заходу «Ніч Івана Купала», тоді як прикладом сучасного культурного підходу став молодіжний фестиваль JarmaRock FEST [*JarmaRock FEST, 2024*].

Не хуте організація також питаннями збереження пам'яті про визначні історичні події українського народу. За її участі регулярно проводяться заходи, присвячені операції «Вісла» 1947 р., пам'яті в'язнів табору Явожно, організовуються тематичні виставки та публікації. Значна увага приділяється вихованню дітей і молоді української громади в Польщі: функціонують пункти навчання української мови, школи з українською мовою навчання, проводяться семінари, освітні табори та літні відпочинкові заходи.

Особливе місце в діяльності ОУП займає робота над польсько-українським примиренням, зокрема в контексті складних історичних питань, та поглиблення діалогу між обома народами. Це підкреслює й логотип організації, розроблений українцем із Польщі А. Філем. Символізм лого автор пояснив так: «Багато хто питає, що означають на малюнку латинські букви «U» та «O». В історичних або стилізованих українських шрифтах, як, наприклад, у чудово спроектованому шрифті Рутенія, ці два знаки стоять один під одним та означають сучасну українську букву «У». Так записану «У» бачимо також у логотипі Українського культурного фонду. Ми сприйняли її як візуальне поєднання традиції – західної і східної (латинки і кирилиці), бо це у певному сенсі показує нас – польських громадян з українською ідентичністю» [*Об'єднання українців у Польщі...*, 2021].

Діяльність ОУП у галузі захисту, збереження та розвитку культурної ідентичності української громади отримує підтримку і на державному рівні. Зокрема, створення офіційного сайту та логотипу організації було реалізовано в межах конкурсу, організованого Міністерством внутрішніх справ та управління Польщі. Варто зазначити, що ОУП має вплив на органи державної влади, що дозволяє їй ініціювати та підтримувати важливі проекти на високому рівні. Це дозволяє організації закріплювати свої досягнення, забезпечуючи довготривалий вплив на збереження української ідентичності в Польщі та зміцнення міжкультурного діалогу.

Об'єднання українців у Польщі активно підтримувало Революцію Гідності та Україну від початку війни. Організація проводила акції солідарності, мітинги, демонстрації на вулицях польських міст і біля посольств, закликаючи припинити війну та запровадити санкції. Також під її керівництвом велася робота над формуванням правдивого сприйняття

України в Польщі через поширення достовірної інформації про події в Україні в медіа та соціальних мережах.

У 2022 р., після нападу Росії на Україну та прибуття до Польщі великої кількості українських біженців, почастишали випадки проявів мови ворожнечі проти українців. У відповідь Об'єднання Українців у Польщі з березня до серпня 2023 р. реалізувало проєкт із моніторингу «злочинів з ненависті», за підтримки Фонду розвитку громад Світового конгресу українців. Метою проєкту було сприяння формуванню правдивого іміджу України та українського народу через виявлення та протидію мові ворожнечі (hate speech) [Лоза, 2023]. Результати дослідження показали, що у 2022 р. дезінформаційна діяльність РФ значно посилилася, спрямовуючи ненависть не лише на Україну загалом, але й на українських біженців у Польщі та інших європейських країнах. Мова ворожнечі здебільшого була спрямована на дискредитацію українського суспільства, фальсифікацію іміджу України та розпалювання ворожнечі проти українців. У ході реалізації проєкту виявлено, що найпоширенішими антиукраїнськими висловлюваннями, які використовували для образ і розпалювання ненависті до українців, були слова, часто запозичені з російської пропаганди, такі як: «бидло, гниди, гівнюки, голота, дикуни, фашисти, нацисти, хахли, різуні, сволоч, стерво, сміття» тощо [Лоза, 2023]. Найбільше спекуляцій антиукраїнського змісту стосувалося переважно історичних подій, зокрема українсько-польського конфлікту, постаті Степана Бандери, ОУН, УПА, а також економічних питань, насамперед щодо українських трудових мігрантів у Польщі.

Впливовою організацією української діаспори є *Fundacja «Nasz Wybór»* (Фонд «Наш вибір»), заснована у 2009 р. спільно українцями та їхніми польськими друзями. Метою Фонду стала підтримка українських мігрантів у процесі їхньої інтеграції в польське суспільство, та водночас знайомство поляків з українською культурою. Хоча офіційною датою заснування Фонду вважається 2009 р., його історія розпочалася ще під час Помаранчевої революції 2004 р. Тоді у Варшаві об'єдналася невелика група українців та поляків, які підтримували революційні події в Україні. Упродовж наступних п'яти років Громадянська ініціатива «Наш вибір – Україна» брала участь у різних проєктах, в тому числі була співзасновником Центру привітання у Варшаві, який надавав правову допомогу мігрантам незалежно від етнічної належності, статі чи віку, а також організовував культурні й освітні заходи [О Fundacji, 2024].

Фонд активно працює над підтримкою та популяризацією української культури за межами Батьківщини, зокрема вирішуючи проблеми, пов'язані з балансуванням між потребами автохтонних українців і нових мігрантів. Автохтонні українці зазвичай надають перевагу збереженню традиційної культури, тоді як нові українські мігранти більше тяжіють до сучасних форм культурного самовираження. Це розходження інколи створює напруженість, оскільки «новоприбулі» зі своїми культурними запитами та відсутністю прихильності до «традиційної культури» нерідко сприймаються старшими членами громади як загроза їхньому уявленню про «українськість». Фонд докладає зусиль, щоб усунути ці суперечності, знаходячи баланс між традиційними та сучасними підходами, не лише підтримуючи єдність української громади, а й формуючи портрет України як країни, яка шанує свою спадщину та водночас інтегрує сучасні культурні цінності.

Фонд «Наш вибір» веде активну інформаційну діяльність. З 2011 р. організація видає щомісячний журнал «Наш вибір» і керує українсько-польським порталом www.naszwybir.pl. Цей ресурс містить інформацію, присвячену питанням інтеграції, легалізації перебування, захисту прав іммігрантів та ключовим аспектам життя в Польщі. Щомісячний журнал видається українською мовою, а вебпортал функціонує у двох мовних версіях – польській та українській. Видання розповсюджується у понад 80 містах Польщі, приділяючи особливу увагу малим населеним пунктам, які часто мають обмежений доступ до інформаційних ресурсів порівняно з великими містами.

У листопаді 2014 р. Фонд «Наш вибір» відкрив Український дім, який швидко став центром культурного та соціального життя, місцем, де проводяться численні зустрічі, виставки, кінопокази, авторські вечори, наукові дебати, а також зустрічі з відомими митцями та культурними діячами.

Співробітники Фонду активно займаються дослідницькою та публікаційною діяльністю. Зокрема, у 2015 р. підготовлено та опубліковано звіт, заснований на соціологічних дослідженнях, який аналізував освітніх іммігрантів із третіх країн – випускників польських закладів вищої освіти, що не є громадянами держав Європейського Союзу. Це дослідження було проведене в межах проекту «Іммігранти з високою кваліфікацією на польському ринку праці», який реалізовував Фонд у співпраці з Інститутом економічних і соціальних експертиз (iSEE) [Konieczna-Sałamatin, 2015]. У 2018 р. опубліковано звіт «Робота в Польщі: порушення трудових прав іммігрантів з України, зайнятих у сфері будівництва та послуг» [Keryk, 2018]. Метою дослідження був аналіз процесів працевлаштування у будівельній та сервісній галузях, зокрема серед працівників у сфері громадського харчування, готельного обслуговування, а також серед водіїв автобусів і таксі. Окрему увагу приділено ролі посередницьких структур у залученні українських трудових мігрантів. Результати засвідчили, що діяльність посередників нерідко сприяла експлуатації іммігрантів у Польщі та інших країнах ЄС, а також впливала на суспільне сприйняття українських працівників. Водночас отримані дані стали основою для вдосконалення умов праці українців та сприяли формуванню більш позитивного іміджу в довгостроковій перспективі через активізацію заходів із захисту їхніх прав.

Важливу роль у поширенні достовірної інформації про Україну та українських трудових мігрантів відіграв посібник «Факти і міфи про українську трудову міграцію в країни Вишеградської групи», створений у 2019 р. Ініціативу реалізувала організація «Європа без бар'єрів» за підтримки Міжнародного Вишеградського фонду у співпраці з Фондом «Наш вибір» (Польща), Угорським Європейським Товариством (Угорщина), Словацькою Асоціацією Зовнішньої Політики (Словаччина) та Радою з питань інтеграції (Чехія) [Kulczycka & Minicz, 2019]. Здійснено комплексну роботу з виявлення та спростування поширених стереотипів щодо українських трудових мігрантів у країнах Вишеградської групи. Зокрема, 27 травня 2018 р. віце-спікер польського Сейму С. Тишка (партія «Кукіз'15») висловив припущення про нібито нижчий рівень кваліфікації українських медсестер у польських лікарнях, що, на його думку, могло спричинити смертельні випадки серед пацієнтів [Tyszka: *przez to umierają ludzie...*, 2018]. Однак Міністерство охорони здоров'я Польщі офіційно спростувало цю заяву, наголосивши, що українські медичні працівники відповідають встановленим професійним стандартам, а подібних інцидентів не було зафіксовано.

Ще одним поширеним міфом є твердження, що українські мігранти витісняють польських громадян з ринку праці та стримують зростання заробітної плати. Проте, відповідно до аналітичних звітів, рівень безробіття в Польщі з 2013 р. демонстрував тенденцію до зниження. Крім того, враховуючи економічне зростання та демографічні зміни, прогнозувалося, що до 2025 р. Польща може зіткнутися з дефіцитом приблизно 1,5 млн працівників, навіть за умови залучення робочої сили з України та країн Азії [Na polskim rynku pracy do 2025 r..., 2019]. Станом на березень 2024 р. рівень безробіття у Польщі становив 2,9% [Сільченко, 2024], що було найнижчим показником серед країн Європи. В лютому 2025 р. рівень безробіття дещо зріс, проте все ж залишався досить низьким (згідно з даними загальнонаціонального дослідження «Барометр професій» рівень безробіття становив 5,4%) [Prognoza zapotrzebowania na pracowników, N.d.]. Зрештою на початку 2025 р. Польща зіткнулася з нестачею працівників як у робітничій сфері, так і висококваліфікованих спеціалістів, що не стало великим здивуванням, оскільки уже кілька років поспіль польський ринок праці входить у період «демографічної зими» [Копитко, 2025]. Щодо динаміки

заробітної плати, то її уповільнене зростання пояснюється конкурентною стратегією польських компаній, орієнтованих на надання дешевших послуг для європейського ринку.

Загалом така діяльність організацій відіграє важливу роль у створенні об'єктивного іміджу українців за кордоном та сприяє формуванню більш прихильного ставлення до українських мігрантів.

Активно займалася проведенням кампаній на підтримку прав людини в Україні, а також надавала допомогу українським військовим і постраждалим цивільним під час ескалації військового конфлікту ще одна відома організація української діаспори в Польщі – **Fundacja Otwarty Dialog (Фонд «Відкритий Діалог»)**. Фонд заснувала в Польщі у 2009 р. українська студентка та громадська активістка Людмила Козловська, яка нині є президенткою організації. Від початку існування метою був захист прав людини, демократії та верховенства права на пострадянському просторі. Спочатку діяльність Фонду зосереджувалася переважно на Казахстані, Росії та Україні. У 2016 р. до сфери його роботи приєдналася Молдова, а в липні 2017 р. вона була розширена у зв'язку з погіршенням ситуації в Польщі та інших країнах ЄС, які зіткнулися з наслідками антиліберальної політики популістських урядів [Kim jesteśmy. Fundacja Otwarty Dialog].

У 2013–2014 рр. Фонд організував місію підтримки українського громадянського суспільства під час Революції Гідності, висвітлюючи хронологію подій, випадки порушення прав людини, надаючи кваліфіковану допомогу. У звітах організації Майдан розглядався як унікальне явище, відмінне від Помаранчевої революції 2004 р., оскільки не був зосереджений навколо політичних лідерів. Фонд відзначав високий рівень самоорганізації та солідарності учасників – представників різних професій, вікових груп, регіонів України, які прагнули демократизації влади [Savchenko, 2014].

Після російської агресії у 2014 р. Фонд «Відкритий Діалог» розширив програму гуманітарної допомоги, започатковану під час Майдану. Було організовано грошові та матеріальні збори, а також профінансовано медичну допомогу. Деякі проекти реалізовувалися у співпраці з неурядовими організаціями, зокрема Amnesty International Polska, «Центром громадянських свобод» та «Euromaidan SOS». Особливу увагу Фонд приділив постраждалим активістам Майдану, фінансуючи операції, закупівлю протезів, надання професійної психологічної допомоги [Potoc humanitarna, 2024].

У 2014–2016 рр. у Варшаві Фонд разом із «Євромайдан Варшава» керував Центром допомоги та інтеграції мігрантів і біженців із України під назвою «Український світ» [Ukraiński Świat, 2024]. У центрі проводилися консультації та зустрічі, де надавали допомогу в пошуку роботи в Польщі, організації навчання для дітей-біженців, а також забезпечували психологічну та юридичну підтримку, курси польської мови. «Український світ» став осередком української культури в центрі Варшави. Однак після більш ніж двох років діяльності він припинив роботу в червні 2016 р. через фінансові труднощі Фонду та неможливість одночасного розвитку кількох проєктів у межах одного приміщення.

Фонд неодноразово привертав увагу світової громадськості до проблеми воєнних злочинів Росії на сході України та умов утримання в російських тюрмах «заручників Кремля». Так, у квітні 2016 р. Фонд «Відкритий Діалог» спільно з Європейською групою консерваторів і реформаторів та Центром громадянських свобод організували в Європейському парламенті в Брюсселі конференцію, присвячену цілісному висвітленню проблеми порушень прав людини під час російсько-українського збройного конфлікту. Презентація звіту була доповнена свідченнями двох жертв тортур, української громадянки І. Довган та українського громадянина та пастора О. Хомченка. Крім того, О. Павліченко з Харківської групи з прав людини представив додаткову розробку коаліції неурядових організацій «Справедливість заради миру на Донбасі» та Гельсінського фонду прав людини під назвою «Пережити пекло: свідчення жертв місць незаконного утримання на Донбасі» [Raporty “Rosyjskie zbrodnie wojenne na wschodniej Ukrainie”..., 2016].

З початку повномасштабної війни в 2022 р. організація провела масштабну роботу, зокрема, влаштовуючи гуманітарні місії та збори коштів для допомоги українцям. Це надання прямої допомоги та підтримка біженців, а також зусилля з мобілізації міжнародної спільноти для реагування на кризу в Україні. Як і раніше, вся діяльність Фонду активно висвітлювалася в медіа та на офіційному порталі організації, що мало вплив на формування позитивного образу України не лише в Польщі, демонструючи приклад активної підтримки у боротьбі за права та свободи.

Фонд «Відкритий Діалог» впровадив низку вагомих проєктів, спрямованих на підтримку України та захист прав людини в умовах війни, серед яких особливе значення мають кілька ключових ініціатив. Одним із найбільших проєктів став Help for Ukraine, орієнтований на надання гуманітарної допомоги та фінансової підтримки українцям. Згідно з інформацією на порталі польських НУО, присвяченому допомозі Україні (supportforukraine.pl), Фонд «Відкритий Діалог» пожертвував 3 000 000 злотих (приблизно 542 000 фунтів стерлінгів) і передав близько 20 000 одиниць оборонного та захисного обладнання, зокрема 4500 бронезилетів [Help for Ukraine: Open Dialog Foundation, 2024]. Інша важлива ініціатива, Home for Independent Mums [Support the Home for Independent Mums from Ukraine!, 2022], мала на меті забезпечення житлом і підтримкою самотніх матерів, які були змушені виїхати за кордон через війну. Фонд надавав підтримку жінкам в отриманні номера PESEL, оформленні необхідних документів для довгострокового перебування в Польщі, сприяв їхньому працевлаштуванню. Досягнувши фінансової незалежності, жінки отримували можливість будувати самостійне життя в Польщі. Ініціатива також включала додаткові послуги, такі як догляд за дітьми, медична та стоматологічна допомога. Основним завданням цих проєктів було надання прямої допомоги, водночас вони сприяли підвищенню рівня обізнаності щодо ситуації в Україні та впливали на формування міжнародної політики у сфері захисту прав людини.

Українська діаспора у Франції стикається з дещо іншими викликами. Це впливає і на специфіку діяльності об'єднань української діаспори у Франції та їхню роль у формуванні позитивного іміджу України.

Франція належить до країн, які приймають найменшу кількість українських біженців пропорційно до свого населення. За даними ЄС у Франції мешкає близько 18 610 українців. Проте, на сайті МЗС зазначено, що за неофіційною статистикою у Франції мешкає близько 150 тис. громадян українського походження. Переважну більшість з них становлять нащадки трудових і політичних мігрантів, переміщених осіб. Проживають вони переважно в Парижі, Ліоні, Марселі, Тулузі, а також в сільських місцевостях [Bourdillon, 2024].

До повномасштабного російського вторгнення Україна та українці у французькому суспільстві нерідко сприймалися крізь призму радянського минулого, що спричиняло їхнє ототожнення з Росією. Однак після початку війни цей підхід зазнав певних змін – українців стали асоціювати з боротьбою за свободу та проявами стійкості. Водночас затяжний характер конфлікту та економічні труднощі у Франції частково послабили суспільну підтримку України, оскільки зростало занепокоєння щодо внутрішніх проблем. Окремі представники громадськості почали висловлювати думку про необхідність зосередження урядової уваги на національних питаннях, особливо в контексті економічних викликів, таких як перебої з постачанням пального [Українська діаспора та тимчасово переміщені..., 2023].

Українська діаспора у Франції має свої особливості, що впливають як на характер її діяльності, так і на досягнуті результати. Основу громади складають представники творчої інтелігенції, активна студентська молодь, випускники французьких закладів освіти, які залишилися в країні після завершення навчання, а також українки, одружені з громадянами Франції. Водночас діаспора виглядає певною мірою розпорошеною: кількість організованих осередків менша, ніж, наприклад, у Німеччині чи Італії, їхня активність зосереджена

переважно в окремих містах і регіонах, а рівень взаємодії між ними залишається недостатньо високим [Українська діаспора та тимчасово переміщені..., 2023].

Після початку повномасштабного вторгнення активність української діаспори у Франції значно зросла. Було створено численні невеликі асоціації, які займалися наданням допомоги тимчасово переміщеним особам з України та організацією гуманітарних відправлень у різні регіони країни. Особливістю цього періоду стало активне формування нових осередків у різних частинах Франції, що сприяли підтримці як українців, які опинилися за кордоном, так і самої України. Крім того, діаспора стала важливою ланкою у взаємодії між шукачами тимчасового притулку з України та місцевими органами влади. Одним із досягнень української громади у Франції стало об'єднання представників різних політичних сил на великому мітингу в Парижі, присвяченому річниці початку війни [Українська діаспора та тимчасово переміщені..., 2023]. Політичні діячі, які зазвичай перебувають у стані конкуренції, виступили зі спільною заявою на підтримку України, що викликало широкий резонанс у медіа.

У Франції функціонує низка українських громадсько-політичних організацій, які з 1997 р. об'єднані в *Репрезентативний комітет української громади*. До його складу входять такі організації, як «Об'єднання українців у Франції», «Об'єднання французів українського походження», «Спілка українок у Франції», «Товариство колишніх воїнів Армії УНР», «Спілка української молоді» та «Спілка українських студентів». Основним завданням Комітету є координація громадської та культурної діяльності українців у Франції. У 2023 р. його очолив Олег Коваль [Українці у Франції, 2022]. Українську ідентичність підтримують українські суботні школи, зокрема дві – в Парижі та невелика школа-гурток у Ніцці. З 2005 р. Культурно-інформаційний центр Посольства опікується Українською школою мистецтв, яка діє за програмою Української міжнародної школи.

Найстарішою організацією української діаспори у Франції вважається *Union des Ukrainiens de France (Об'єднання українців Франції)*, яка бере активну участь у культурно-просвітницькій діяльності, спрямованій на популяризацію української культури, історії та традицій [Об'єднання українців Франції (ОУФ), 2024]. Її діяльність охоплює проведення фестивалів, мистецьких виставок, лекцій, кінопоказів, що дає можливість французькій громадськості ознайомитися з культурною спадщиною України. Крім того, Об'єднання українців Франції сприяє реалізації освітніх проєктів, які поглиблюють знання французів про Україну та протидіють впливу російської пропаганди. Організація активно веде інформаційну діяльність, сприяючи поширенню достовірних даних про Україну та її актуальні події. Важливим напрямом цієї роботи є боротьба з дезінформацією та спотвореним висвітленням української тематики у французьких медіа, зокрема через платформу StopFake.org [StopFake.org – Lutte contre les informations..., 2018].

Важливою частиною Об'єднання українців Франції є *L'Association de la Jeunesse ukrainienne en France (Спілка української молоді Франції (СУМ))*, яка гуртує українську молодь на засадах національно-християнських цінностей. СУМ у Франції сприяє збереженню української культури та ідентичності серед молоді, організовуючи різноманітні заходи, табори та освітні програми. Літні табори для молоді СУМ проводить, починаючи з 1962 р., а у 1977 р. для цих заходів організація придбала замок Château de Rosey (Верхня Сона). В останні роки, співпрацюючи з українськими благодійними асоціаціями, табори в замку Rosey приймають дітей, які осиротіли внаслідок російського вторгнення в Україну чи трагічних подій Революції Гідності 2014 р. [Запорожченко, 2024]. Важливим напрямом діяльності СУМ є співпраця з французькими молодіжними організаціями, що сприяє інтеграції української молоді до європейської спільноти, а також поширенню українських цінностей серед молодих французів. Через об'єднання молодих українців і французів, СУМ формує позитивний імідж України як сучасної держави, де молодь бере активну участь у розбудові громадянського суспільства.

Популяризація української культури у Франції є і напрямом роботи *Association culturelle franco-ukrainienne «Vesna» (Культурна франко-українська асоціація «Весна»)*. З 1993 р. асоціація організовує концерти та мистецькі виставки (наразі це близько 200 заходів) [Vesna, 2024].

Активна громадська позиція українських студентів у Франції переросла в заснування *франко-української асоціації навчання культури та солідарності «Échanges Lorraine Ukraine» (ELU)* в 2004 р. Асоціація зосереджує свою діяльність на зміцненні франко-українського співробітництва в академічній, соціально-культурній, економічній сферах, а також на посиленні солідарності між двома країнами, зокрема через підтримку переселенців, гуманітарну допомогу та фінансування медичних потреб. Важливими напрямками роботи організації стали популяризація української культури та мови у Франції, а також французької мови й культури в Україні. Окрім того, організація сприяє співпраці з українською діаспорою у світі та підтримує європейські прагнення українців [À propos de nous, 2024]. Асоціація активно реалізує культурні та історичні ініціативи, зокрема ініціювала та підтримала підписання хартії про побратимство між містами Мец і Чернівці. За понад двадцять років її діяльності було організовано понад 100 культурних заходів у Меці, серед яких тематичні вечори, літературні зустрічі, творчі майстерні з писанкарства, художні майстер-класи, кінопокази, студентські вечори. Окрім цього, асоціація працює над збереженням історичної пам'яті про українську присутність у Лотарингії, зокрема вшановує пам'ять українських воїнів, загиблих у концтаборі Бан-Сен-Жан під час Другої світової війни, та проводить виставки, присвячені Голодомору.

У 2016 р. засновано ще одне об'єднання українців у Франції – *Association Lyon-Ukraine (Асоціація «Ліон–Україна»)*. Основним завданням організації, перш за все, стала інтеграція української діаспори, а також підтримка українських біженців, сприяння зростанню обізнаності про українську культуру серед місцевого французького населення [Association Lyon Ukraine, 2024]. Схоже, що діяльність організації була спрямована й на культурне та соціальне збагачення громади Ліона, створення умов для довгострокового зміцнення україно-французьких відносин, посилення підтримки України на тлі війни. З початком повномасштабного вторгнення та у відповідь на гуманітарну кризу, спричинену російською агресією, «Lyon-Ukraine» значно розширила масштаби діяльності. Окрім допомоги українським біженцям, забезпечення доступу до адміністративних, медичних та психологічних послуг, асоціація розпочала ще активнішу популяризацію української культури, розвиваючи інтерес і симпатію до українського народу. Тісна співпраця «Lyon-Ukraine» з місцевими органами влади та громадськими організаціями, які спеціалізуються на підтримці мігрантів, значно посилює її вплив на регіональному рівні, що позитивно відображається на загальному іміджі України у Франції [Domivka Maison de l'Ukraine, 2024].

Окремо варто згадати, що українська діаспора у Франції веде активну боротьбу з протидією російській дезінформації, зокрема, в розвінчанні міфів про «особливу духовну велич Росії». Однак на цьому шляху виникають суттєві перешкоди. Чи не найбільшою проблемою є те, що діяльність українських осередків тримається здебільшого на ентузіазмі керівників і кількох активних членів. Через це їхні плани обмежуються короткими часовими рамками – зазвичай не більше як на місяць, зважаючи на швидку зміну поточної ситуації. До того ж, волонтерська робота вимагає значних зусиль, при цьому є неоплачуваною, що обмежує можливість інтенсивно займатися нею в довготривалій перспективі [Українська діаспора та тимчасово переміщені..., 2023]. Українські осередки часто поступаються російським, які є чисельнішими, діють оперативніше та злагодженіше, мають тісні зв'язки з місцевою владою та впливовими особами, охоплюють більшу частину населення.

Висновки. Українська діаспора в Польщі та Франції є важливим суб'єктом публічної дипломатії та м'якої сили України, здійснюючи значний вплив на міжнародну громадську думку. Найефективніші зусилля у цьому контексті виявляються в інформаційній та

просвітницькій діяльності, що зокрема спрямовані на протидію російській дезінформації та поширення об'єктивної інформації про війну в Україні. Через організацію публічних дискусій, роботу з місцевими медіа та створення цифрового контенту, діаспора формує альтернативний до ворожих нарративів простір, сприятливий для репутації України.

Домінуючими механізмами впливу є не лише публічні заходи (мітинги, виставки, культурні події), але й неформальні комунікаційні мережі, які охоплюють активістів, освітян, волонтерів і місцеві громади. Особливо ефективною є модель інтеграції культурної дипломатії з соціальною активністю – наприклад, через допомогу біженцям поєднану з популяризацією української культури.

Зіставлення досвіду Польщі та Франції дозволяє виокремити дві умовні моделі діаспорної дипломатії. Польська модель базується на мобілізаційному потенціалі великої, переважно тимчасової діаспори, із сильним фокусом на волонтерство та швидку реакцію на гуманітарні виклики. Французька модель – менш масова, але більш структурована й зорієнтована на довготривалу культурну присутність та співпрацю з інституціями.

Обидві моделі демонструють, що ефективність діаспорної активності значною мірою залежить від державної політики країн перебування: рівня інституційної підтримки, доступу до ресурсів, відкритості до співпраці. Відсутність стабільної державної підтримки з боку України та нестача комунікаційної координації залишають діаспору у вразливому становищі, особливо в умовах посилення мови ворожнечі та зростання суспільного тиску.

Перспективним напрямом подальших досліджень і практичної реалізації має стати формування узгодженої стратегії діаспорної дипломатії, яка охоплюватиме: заходи зі створення спільних платформ для взаємодії між державними органами України та діаспорними структурами; розробку спеціалізованих інформаційних кампаній; підтримку культурно-освітніх ініціатив за кордоном; захист прав українців у країнах перебування. Тільки за умов комплексного підходу та інституційної інтеграції діаспорна активність може перетворитися на сталий ресурс позитивного іміджу України у світі.

Використані джерела:

1. Бойко, Н. & Скокова, Л. (N.d). Українсько-польські реляції під час війни 2022 року в Україні: підрунтя та наслідки (соціологічний аналіз). *Baltija Publishing*. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-225-8-1>
2. Васильєва, Л. (1992). Українська діаспора в Польщі. *Український історичний журнал*, №11.
3. Гусєв, І. (2020). Аналітичний звіт. Сприйняття України за кордоном. Франція. (Н. Коваль, М. Ірисова, Ред). *Український інститут*. https://ui.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/francziya_povnyj-zvit_ukr.pdf
4. Запорожченко, О. (2024, Березень 25). Володимир Когутяк розповів про діяльність та основні засади Об'єднання українців Франції. Стожари. Сайт української діаспори. <https://svitua.org/2024/03/25/volodymyr-kogutyak-rozpoviv-pro-diyalnist-ta-osnovni-zasady-obyednannya-ukrayinciv-francziyi/>
5. Коваль, Н., Вайчунас, Л. & Райхард, І. (2021). *Поляки та українці в щоденних контактах*. <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/18310.pdf>
6. Копитко, В. (2025, Січень 30). Дефіцит кадрів у Польщі 2025. Стало відомо, яких спеціалістів найбільше бракуватиме. *РБК-Україна*. <https://www.rbc.ua/rus/news/defitsit-kadriv-polshchi-2025-stalo-vidomo-1738252284.html>
7. Косик, В. (2004). *Українці у Франції. Культурні зв'язки Донеччини з українським зарубіжжям*. Донецьк: Донецьке товариство «Україна-Світ», ТОВ «Східний видавничий дім».
8. Лоза, П. (2023, Серпень 20). Моніторинг мови ненависті. *Наше слово*, №33. <https://ukraincy.org.pl/моніторинг-мови-ненависті/>
9. *Об'єднання українців у Польщі представило свій новий сайт та логотип* (2021, Січень 18). Укрінформ. <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3173391-obednanna-ukrainciv-u-polsi-predstavilo-svij-novij-sajt-ta-logotip.html#:~:text=«ОУП»%20-%20це%20громадська,сайт%20ukraincy.org.pl>
10. *Об'єднання українців Франції (ОУФ)*. (2024, Липень 12). Global Ukraine. <https://global-ukraine.gbhs.fr/communities/obiednannia-ukraintsiv-frantsii-ouf>
11. Савченко, В. (2022). У вирі конфліктів: українська діаспора у Франції (1925–1930 pp.). *Старожитності Лукомор'я*, №4 (13).

12. Сільченко, О. (2024, Липень 17). Українцям на замітку: у Польщі визначили 28 дефіцитних професій. *Mukachevo.net*. https://mukachevo.net/news/ukrayintsiam-na-zamitku-u-polshchi-vyznachyly-28-defitsytnykh-profesiy_6265818.html
13. *Українська діаспора та тимчасово переміщені особи за кордоном після повномасштабного вторгнення*. (2023). Alda. <https://www.alda-europe.eu/wp-content/uploads/2023/03/Українська-діаспора-та-тимчасово-переміщені-особи-за-кордоном-після-повномасштабного-вторгнення.pdf>
14. *Українці у Франції*. (2022, Червень 16). Посольство України у Французькій Республіці. <https://france.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/4770-ukrajinci-u-franciji>
15. *À propos de nous*. (2024). Elukraine. <https://www.elukraine.org/association-elu>
16. *Association Lyon Ukraine*. (2024). Association Lyon Ukraine. <https://lyonukraine.org>
17. *Prognoza zapotrzebowania na pracowników*. Barometr zawodów. <https://barometr.zawodow.pl>
18. Bourdillon, Y. (2024, Janvier 4). *Pourquoi la France accueille relativement peu de réfugiés ukrainiens*. Les Echos. <https://www.lesechos.fr/monde/europe/pourquoi-la-france-accueille-relativement-peu-de-refugies-ukrainiens-2044253>
19. Chruślińska, I. (2024). *Sploty – o Ukraińcach z Polski. Rozmowy z Piotrem Tymą*. Słowo/obraz/terytoria.
20. *Domivka Maison de l'Ukraine*. (2024). Domivka Maison de l'Ukraine. <https://domivka.fr/>
21. *Help for Ukraine: Open Dialog Foundation*. (2024). Open Dialog Foundation. <https://supportforukraine.pl/emergency-aid-pomocukrainie/>
22. *JarmaRock FEST*. (2024). Związek Ukraińców w Polsce. <https://ukraincy.org.pl/projekty/>
23. Keryk, M. (2018). *Praca w Polsce: naruszenie praw pracowniczych imigrantów z Ukrainy zatrudnionych w budownictwie i sektorze usług*. Fundacja "Nasz Wybór". https://naszwybor.org.pl/wp-content/uploads/2021/03/Praca-w-Polsce-naruszenie-praw-pracowniczych-imigrantow-z-Ukrainy-zatrudnionych-w-budownictwie-i-sektorze-uslug_Streszczenie_POBIERZ-PDF.pdf
24. *Kim jesteście*. Fundacja Otwarty Dialog. <https://odfoundation.eu/fundacja/kim-jestesmy/>
25. Konieczna-Sałamatın, J. (Red.). (2015). *Imigranci o wysokich kwalifikacjach na polskim rynku pracy. Raport z badań 2014-2015*. Warszawa: Instytut Społeczno-Ekonomicznych Ekspertyz, Fundacja "Nasz Wybór". <https://naszwybor.org.pl/wp-content/uploads/2021/03/Imigranci-o-wysokich-kwalifikacjach-na-polskim-ryнку-pracy.-Raport-z-badan-2014-2015.pdf>
26. Kulczycka, K., & Minicz, R. (Red.). (2019). *Fakty i mity o migracji Ukraińców do krajów Wyszehradzkich*. https://naszwybor.org.pl/wp-content/uploads/2021/03/PL_mity_i_fakty.pdf
27. *Na polskim rynku pracy do 2025 r. może brakować nawet 1,5 mln osób*. (2019). PWC. <https://www.pwc.pl/pl/media/2019/2019-01-22-luka-rynek-pracy-2025-pwc.html>
28. *O Fundacji*. (2024). Nasz Wybór. <https://naszwybor.org.pl/o-fundacji/>
29. *O nas*. Związek Ukraińców w Polsce. <https://ukraincy.org.pl/o-nas/#organizacja>
30. *Pomoc humanitarna*. (2024). Fundacja Otwarty Dialog. <https://odfoundation.eu/fundacja/dzialalnosc/pomoc-humanitarna/>
31. *Raporty "Rosyjskie zbrodnie wojenne na wschodniej Ukrainie" oraz "28 zakładników Kremla" zaprezentowane w Parlamencie Europejskim w Brukseli*. (2016, Kwiecień 8). Fundacja Otwarty Dialog. <https://odfoundation.eu/a/7447.raporty-rosyjskie-zbrodnie-wojenne-na-wschodniej-ukrainie-oraz-28-zakladnikow-kremla-zaprezentowane-w-parlamencie-europejskim-w-brukseli/>
32. Savchenko, I. (2014, Styczeń 15). *Raport: EuroMajdan*. Fundacja Otwarty Dialog. <https://odfoundation.eu/a/1357.raport-euromajdan/>
33. *StopFake.org – Lutte contre les informations falsifiées sur l'Ukraine*. (2018). L'Union des Ukrainiens de France. <https://uduf.fr/category/stopfake-org-la-lutte-contre-les-informations-falsifiees-sur-les-evenement-en-ukraine/>
34. *Support the Home for Independent Mums from Ukraine!* (2022, Marzec 31). Open Dialog Foundation. <https://en.odfoundation.eu/a/244715.support-the-home-for-independent-mums-from-ukraine/>
35. Trzecznyńska, P., & Demel, Gr. (2024). *Forming a Ukrainian Diaspora in Poland: Between "Common Culture", National Naturalism, and Othering*. <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/forming-a-ukrainian-diaspora-in-poland-between-common-culture-national-naturalism-and-othering/B032FAD6A00CB22095B52176E67DBA05>
36. *Tyszka: przez to umierają ludzie. Ministerstwo odpowiada wicemarszałkowi w sprawie Ukraińców*. (2018, Czerwiec 7). TVN24. <https://tvn24.pl/polska/tyszka-o-ukrainskich-pielegniarkach-ministerstwo-zdrowia-odpowiada-ra843302-ls2367930>
37. *Ukraiński Świat*. (2024). Fundacja Otwarty Dialog. <https://odfoundation.eu/projekty-i-kampanie/ukrainski-swiat/>
38. *Vesna*. (2024). Vaux sur Seine. <https://www.vauxsurseine.fr/vesna/>

References:

1. Boiko, N. & Skokova, L. (N.d). *Ukrainsko-polski relatsii pid chas viiny 2022 roku v Ukraini: pidgruntia ta naslidky (sotsiologichniy analiz)*. [Ukrainian-Polish relations during the 2022 war in Ukraine: background and

consequences (sociological analysis)]. *Baltija Publishing*. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-225-8-1>. [in Ukrainian].

2. Vasylieva, L. (1992). *Ukrainska diaspora v Polshchi*. [The Ukrainian diaspora in Poland]. *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal*, №11. [in Ukrainian].

3. Husiev, I. (2020). *Analitychnyi zvit. Spryiniattia Ukrainy za kordonom. Frantsiia*. [Analytical report. Perception of Ukraine abroad. France]. (N. Koval, M. Irysova, Red). *Ukrainskyi instytut*. https://ui.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/francziya_povnyj-zvit_ukr.pdf. [in Ukrainian].

4. Zaporozhchenko, O. (2024, Berezen 25). *Volodymyr Kohutiak rozpoviv pro diialnist ta osnovni zasady Ob'iednannia ukraintiv Frantsii*. [Volodymyr Kohutiak spoke about the activities and main principles of the Union of Ukrainians in France]. *Stozhary. Sait ukraïnskoi diaspory*. <https://svitua.org/2024/03/25/volodymyr-kogutyak-rozpoviv-pro-diyalnist-ta-osnovni-zasady-obyednannya-ukrayinciv-francziyi/> [in Ukrainian].

5. Koval, N., Vaichunas, L. & Raikhard, I. (2021). *Poliaky ta ukraintsi v shchodennykh kontaktakh*. [Poles and Ukrainians in daily contact]. <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/18310.pdf>. [in Ukrainian].

6. Kopytko, V. (2025, Sichen 30). *Defitsyt kadriv u Polshchi 2025. Stalo vidomo, yakykh spetsialistiv naibilshe brakuvatyme*. [Staff shortage in Poland 2025. It has become known which specialists will be most in short supply]. *RBK-Ukrayina*. <https://www.rbc.ua/rus/news/defitsit-kadriv-polshchi-2025-stalo-vidomo-1738252284.html> [in Ukrainian].

7. Kosyk, V. (2004). *Ukraiñtsi u Frantsii. Kulturni zviazky Donechchyny z ukraïnskym zarubizhzhiam*. [Ukrainians in France. Cultural ties of Donetsk region with Ukrainians abroad]. Donetsk: Donetske tovarystvo «Ukraina-Svit», TOV «Skhidnyi vydavnychiy dim». [in Ukrainian].

8. Loza, P. (2023, Serpen 20). *Monitorynh movy nenavysti*. [Monitoring of hate speech]. *Nashe slovo*, (33). <https://ukraincy.org.pl/мониторинг-мови-ненависті/> [in Ukrainian].

9. *Ob'iednannia ukraintiv u Polshchi predstavlylo svii novyi sait ta lohotyp*. (2021, Sichen 18). [The Association of Ukrainians in Poland presented its new website and logo]. *Ukrinform*. <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3173391-obednanna-ukraïnciv-u-polsi-predstavilo-svij-novij-sajt-ta-logotip.html#:~:text=««ОУП»%20-%20це%20громадська,сайт%20ukraincy.org.pl> [in Ukrainian].

10. *Ob'iednannia ukraintiv Frantsii* (OUF). (2024, Lypen 12). [Union of Ukrainians in France (UUF)]. *Global Ukraine*. <https://global-ukraine.gbhs.fr/communities/obiednannia-ukraïntiv-frantsii-ouf> [in Ukrainian].

11. Savchenko, V. (2022). *U vyri konfliktiv: ukraïnska diaspora u Frantsii (1925–1930 rr.)*. [In the midst of conflicts: the Ukrainian diaspora in France (1925-1930)]. *Starozhytnosti Lukomor'ia*, №4 (13). [in Ukrainian].

12. Silchenko, O. (2024, Lypen 17). *Ukraiñtsiam na zamitku: u Polshchi vyznachyly 28 defitsytnykh profesii*. [Note to Ukrainians: 28 shortage professions have been identified in Poland]. *Mukachevo.net*. https://mukachevo.net/news/ukrayintsiam-na-zamitku-u-polshchi-vyznachyly-28-defitsytnykh-profesiy_6265818.html [in Ukrainian].

13. *Ukraiñska diaspora ta tymchasovo peremishcheni osoby za kordonom pislia povnomasshtabnoho vtorhnennia*. (2023). [Ukrainian diaspora and temporarily displaced persons abroad after the full-scale invasion]. *Alda*. <https://www.alda-europe.eu/wp-content/uploads/2023/03/Українська-діаспора-та-тимчасово-переміщені-особи-за-кордоном-після-повномасштабного-вторгнення.pdf> [in Ukrainian].

14. *Ukraiñtsi u Frantsii*. (2022, Cherven 16). [Ukrainians in France]. *Posol'stvo Ukrainy u Frantsuz'kii Respublitsi*. <https://france.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/4770-ukrajinci-u-franciji> [in Ukrainian].

15. *À propos de nous* [About Us]. (2024). *Elukraine*. <https://www.elukraine.org/association-elu> [in French].

16. *Association Lyon Ukraine*. (2024). *Association Lyon Ukraine*. <https://lyonukraine.org> [in English].

17. *Prognoza zapotrzebowania na pracowniców*. [Forecast of demand for employees]. *Barometr zawodów*. <https://barometr.zawodow.pl> [in Polish].

18. Bourdillon, Y. (2024, Janvier 4). *Pourquoi la France accueille relativement peu de réfugiés ukrainiens* [Why France welcomes relatively few Ukrainian refugees]. *Les Echos*. <https://www.lesechos.fr/monde/europe/pourquoi-la-france-accueille-relativement-peu-de-refugies-ukrainiens-2044253> [in French].

19. Chruślińska, I. (2024). *Sploty – o Ukraiñcach z Polski. Rozmowy z Piotrem Tymą*. [Splits – about Ukrainians from Poland. Conversations with Piotr Tyma]. *Słowo/obraz/terytoria*. [in Polish].

20. *Domivka Maison de l'Ukraine* [Domivka House of Ukraine]. (2024). *Domivka Maison de l'Ukraine*. <https://domivka.fr/> [in French].

21. *Help for Ukraine: Open Dialog Foundation*. (2024). *Open Dialog Foundation*. <https://supportforukraine.pl/emergency-aid-pomocukrainie/> [in English].

22. *JarmaRock FEST* [JarmaRock FEST]. (2024). *Związek Ukraiñców w Polsce*. <https://ukraincy.org.pl/projekty/> [in Polish].

23. Keryk, M. (2018). *Praca w Polsce: naruszenie praw pracowniczych imigrantów z Ukrainy zatrudnionych w budownictwie i sektorze usług* [Work in Poland: violation of labor rights of immigrants from Ukraine employed in construction and services sector]. *Fundacja "Nasz Wybór"*. https://naszwybor.org.pl/wp-content/uploads/2021/03/Praca-w-Polsce-naruszenie-praw-pracowniczych-imigrantow-z-Ukrainy-zatrudnionych-w-budownictwie-i-sektorze-uslug_Streszczenie_POBIERZ-PDF.pdf [in Polish].

24. *Kim jesteśmy* [Who we are] (2024). Fundacja Otwarty Dialog. <https://odfoundation.eu/fundacja/kim-jestesmy/> [in Polish].
25. Konieczna-Sałamatin, J. (Red.). (2015). *Imigranci o wysokich kwalifikacjach na polskim rynku pracy. Raport z badań 2014–2015* [Highly Qualified Immigrants on the Polish Labor Market. Research Report 2014–2015]. Warszawa: Instytut Społeczno-Ekonomicznych Ekspertyz, Fundacja "Nasz Wybór". <https://naszwybor.org.pl/wp-content/uploads/2021/03/Imigranci-o-wysokich-kwalifikacjach-na-polskim-ryнку-pracy.-Raport-z-badan-2014-2015.pdf> [in Polish].
26. Kulczycka, K., & Minicz, R. (Red.). (2019). *Fakty i mity o migracji Ukraińców do krajów Wyszehradzkich* [Facts and myths about the migration of Ukrainians to the Visegrad countries]. https://naszwybor.org.pl/wp-content/uploads/2021/03/PL_mity_i_fakty.pdf [in Polish].
27. *Na polskim rynku pracy do 2025 r. może brakować nawet 1,5 mln osób* [The Polish labor market may be short by as much as 1.5 million people by 2025]. (2019). PWC. <https://www.pwc.pl/pl/media/2019/2019-01-22-lukarynek-pracy-2025-pwc.html> [in Polish].
28. *O Fundacji* [About the Foundation]. (2024). Nasz Wybór. <https://naszwybor.org.pl/o-fundacji/> [in Polish].
29. *O nas* [About us]. Związek Ukraińców w Polsce. <https://ukraincy.org.pl/o-nas/#organizacja> [in Polish].
30. *Pomoc humanitarna* [Humanitarian aid]. (2024). Fundacja Otwarty Dialog. <https://odfoundation.eu/fundacja/dzialalnosc/pomoc-humanitarna/> [in Polish].
31. *Raporty "Rosyjskie zbrodnie wojenne na wschodniej Ukrainie" oraz "28 zakładników Kremla" zaprezentowane w Parlamencie Europejskim w Brukseli* [Reports "Russian War Crimes in Eastern Ukraine" and "28 Hostages of the Kremlin" presented at the European Parliament in Brussels]. (2016, Kwiecień 8). Fundacja Otwarty Dialog. <https://odfoundation.eu/a/7447.raporty-rosyjskie-zbrodnie-wojenne-na-wschodniej-ukrainie-oraz-28-zakladnikow-kremla-zaprezentowane-w-parlamencie-europejskim-w-brukseli/> [in Polish].
32. Savchenko, I. (2014, Styczeń 15). *Raport: EuroMajdan* [Report: EuroMajdan]. Fundacja Otwarty Dialog. <https://odfoundation.eu/a/1357.raport-euromajdan/> [in Polish].
33. *StopFake.org – Lutte contre les informations falsifiées sur l'Ukraine* [StopFake.org – Fighting fake news about Ukraine]. (2018). L'Union des Ukrainiens de France. <https://uduf.fr/category/stopfake-org-la-lutte-contre-les-informations-falsifiees-sur-les-evenement-en-ukraine/> [in French].
34. *Support the Home for Independent Mums from Ukraine!* (2022, March 31). Open Dialog Foundation. <https://en.odfoundation.eu/a/244715.support-the-home-for-independent-mums-from-ukraine/> [in English].
35. Trzeszczyńska, P., & Demel, Gr. (2024). *Forming a Ukrainian Diaspora in Poland: Between "Common Culture", National Naturalism, and Othering*. <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/forming-a-ukrainian-diaspora-in-poland-between-common-culture-national-naturalism-and-othering/B032FAD6A00CB22095B52176E67DBA05> [in English].
36. *Tyszka: przez to umierają ludzie. Ministerstwo odpowiada wicemarszałkowi w sprawie Ukraińców* [Tyszka: People are dying because of this. Ministry responds to deputy marshal regarding Ukrainians]. (2018, Czerwiec 7). TVN24. <https://tvn24.pl/polska/tyszka-o-ukrainskich-pielegniarkach-ministerstwo-zdrowia-odpowiada-ra843302-ls2367930> [in Polish].
37. *Ukraiński Świat* [Ukrainian World]. (2024). Fundacja Otwarty Dialog. <https://odfoundation.eu/projekty-i-kampanie/ukrainski-swiat/> [in Polish].
38. *Vesna* [Vesna (Spring)]. (2024). Vaux sur Seine. <https://www.vauxsurseine.fr/vesna/> [in French].

Alina Iasinska,

PhD (Political), Leading Research Scientist at
Department of World Political Development Problems,
I.F. Kuras Institute of Political and Ethnic Studies
of the National Academy of Sciences of Ukraine

Ukrainian Diaspora in Poland and France: Role in Shaping the Image of Ukraine

The article is devoted to the study of the role of the Ukrainian diaspora in Poland and France in shaping a positive international image of Ukraine. The author analyzes the historical background of the formation of Ukrainian communities in these countries, identifies the peculiarities of their development and transformation in response to political, social and geopolitical challenges. Particular attention is paid to the comparative analysis of the conditions of stay of representatives of the Ukrainian diaspora in Poland and France, their number, the level of integration into the host societies, as well as the specifics of the organizational structure and priorities of their activities. It is proved that, despite differences in size, social composition and level of organizational consolidation, both the Polish and French Ukrainian diasporas are united by a common goal - preservation of the Ukrainian national identity, popularization of culture, language and art, and, starting from 2022, active humanitarian, human rights and information activities in support of Ukraine. A significant number of initiatives have been implemented, including cultural events, educational programs, solidarity rallies, humanitarian missions, and information campaigns aimed at countering Russian disinformation and spreading truthful information about the war in Ukraine. The analytical and publishing activities of

a number of diaspora organizations, which contribute to the formation of an objective international discourse on Ukraine, are considered particularly valuable. The author emphasizes the need to increase the level of coordination between Ukrainian communities abroad and state institutions of Ukraine in order to develop a systemic image policy that would meet the current challenges of information warfare and geopolitical confrontation. It is proposed to use the results of the study to further study diaspora diplomacy, as well as to develop effective tools to support Ukrainian communities abroad in their activities aimed at promoting a positive image of Ukraine in the world.

Key words: Ukrainian diaspora, public diplomacy, soft power, state image, full-scale war, NGOs, socio-political activity.

<https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series22.2025.37.14>

УДК 327(81)

Володимир Бойко,

аспірант кафедри політичних наук,

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-3853-9157>; email: volodymyrboiko1992@gmail.com

ЕВОЛЮЦІЯ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА БРАЗИЛІЄЮ: ІСТОРІЯ, ВИКЛИКИ ТА МАЙБУТНІ СЦЕНАРІЇ

Стаття присвячена дослідженню еволюції двосторонніх відносин між Україною та Бразилією, що охоплюють різні аспекти взаємодії, тобто політику, економіку, культуру, соціальні зв'язки. Аналізуються ключові етапи розвитку співпраці, починаючи з моменту встановлення дипломатичних контактів у 1992 році до сучасних викликів і перспектив. Особливу увагу приділено впливу міжнародних політичних змін на двосторонні відносини, а також аналізу факторів, які сприяли або гальмували їхнє поглиблення. Дослідження виявляє значну роль української діаспори в Бразилії, яка, будучи однією з найбільших у Латинській Америці, відіграє важливу роль у збереженні культурної спадщини та зміцненні соціально-культурних зв'язків між двома країнами. Також проаналізовано основні напрями економічної взаємодії, а саме: товарообіг, інвестиційні проекти та спільні ініціативи у сфері високих технологій, агропромисловості, космічної галузі.

Розглянуто політичні аспекти співпраці між Україною та Бразилією, зокрема питання дипломатичних контактів, взаємної підтримки у міжнародних організаціях та впливу російсько-української війни на відносини між країнами. Також показано, що російсько-українська війна мала значний негативний вплив на поглиблення зв'язків України з Бразилією, через тісні економічні та політичні зв'язки останньої з Російською Федерацією. У статті висвітлюються можливі сценарії розвитку українсько-бразильських відносин: оптимістичний, песимістичний і реалістичний варіанти. Оптимістичний сценарій передбачає активізацію співпраці та формування стратегічного партнерства, песимістичний розглядає ризики загострення відносин та зниження рівня співпраці. Реалістичний сценарій описує поступове зміцнення контактів за рахунок розвитку економічних, наукових, культурних ініціатив. На основі аналізу зроблено висновки щодо основних напрямків подальшого розвитку двосторонніх відносин, зокрема розширення економічного співробітництва, поглиблення культурного та освітнього обміну, а також адаптацію дипломатичних стратегій до сучасних викликів. Запропоновано рекомендації щодо підвищення ефективності співпраці, враховуючи геополітичні реалії та перспективи інтеграції України та Бразилії у міжнародні альянси.

Ключові слова: Україна, Бразилія, двосторонні відносини, дипломатія, економічна співпраця, політичні контакти, українська діаспора, геополітичні виклики, стратегічне партнерство, російсько-українська війна.

Вступ. Відносини між Україною та Бразилією охоплюють різні сфери взаємодії, в тому числі політику, економіку, культуру та соціальну сферу. Ця тема стає особливо актуальною в умовах сучасних глобальних змін та геополітичних трансформацій, які стимулюють пошук нових форм міжнародної співпраці та поглиблення двосторонніх відносин. Україна, з її багатою історією та стратегічним положенням у Європі, і Бразилія, як провідна держава Латинської Америки, мають величезний потенціал для розширення взаємодії. Однак, поряд із можливостями існують і серйозні виклики, з якими стикаються обидві країни. Це зумовлює необхідність ретельного аналізу еволюції їхніх відносин, а також розробки стратегій для подальшого розвитку співпраці.